

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه ی علمیه ی کوثر شهرستان خرمشهر

عنوان تحقیق :

جایگاه زن در خانه و خانواده

پژوهشگر:

ندا جدید سجل پور

سیده بتول عبدالهی نژاد

تابستان ۱۳۹۸

رسالة الرحمن الرحيم

چکیده

در دین اسلام، زن جایگاه بسیار والایی هم در اجتماع و هم در خانواده دارد. برترین نقش زن، آرامش بخشی او برای خانه و خانواده است. زن، سازنده‌ی خانواده است و خانواده کوچک‌ترین واحد اجتماعی جامعه می‌باشد. لذا می‌توان گفت که زن، سازنده‌ی جامعه است و قادر است جامعه را به سمت سعادت و تعالی و یا به سمت انحراف و فساد سوق دهد.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۱
مادر هستی.....	۱
جایگاه زن در نظام هستی.....	۲
تبیین هویت ذاتی و جایگاه زن از منظر قرآن کریم.....	۲
الف: تکامل زن.....	۳
ب: حقوق زن.....	۶
نقش عاطفه‌ی زن در زندگی.....	۷
نقش زن در خانواده.....	۱۰
الف) زن و تکثیر نسل.....	۱۰
ب) زن و ایجاد آرامش.....	۱۱
ج) زن و مقام مادری.....	۱۴
د) خانه‌داری.....	۱۷
ویژگی‌های زن نمونه از منظر قرآن کریم.....	۱۹
۱- اسلام (مسلمات).....	۱۹
۲- ایمان (مؤمنات).....	۱۹
۳- تواضع و فرمان‌برداری (قانتات).....	۲۰
۴- اعتراف به خطا و جبران آن (تائبات).....	۲۰
۵- عبادت و بندگی خداوند (عابدات).....	۲۱

- ۶- سیر طریق اطاعت خدا و اهل معصیت نبودن (سائحات)..... ۲۱
- ۷- عیب پوشی و تأمین نیازهای همسر..... ۲۱
- ۸- مهربانی..... ۲۲
- ۹- سنخیت و همتایی..... ۲۲
- ۱۰- راز داری..... ۲۳
- زنان نمونه..... ۲۴
۱. حضرت فاطمه الزهراء (سلام الله علیها)..... ۲۴
۲. حضرت مریم (سلام الله علیها)..... ۲۵
- ۳- حضرت آسیه (سلام الله علیها)..... ۲۷
- ۴- مادر حضرت موسی (علیه السلام)..... ۲۸
- نتیجه گیری..... ۲۸

آراسته به کمال انسانی واگذار نماید و برای بزرگداشت مقام زن و مقام مادری از او به کرات در قرآن خویش یاد کرده به این معنا که زن درخور چنین مقام است. آری! یک زن می‌تواند به چنین مقامی نازل شود، که بزرگ‌ترین شخصیت در جهان خود باشد.^۱

۳- حضرت آسیه (سلام الله علیها)

قرآن کریم تصویری با عظمت از آسیه (سلام الله علیها) ارائه کرده و بالاترین مقام انسانیت یعنی الگو بودن برای دیگر انسان‌ها را به او می‌دهد. هنگامی که آسیه (سلام الله علیها) معجزه‌ی موسی (علیه السلام) در مقابل پیامبران مشاهده کرد، اعماق قلبش به نور ایمان روشن شد. و از همان لحظه به حضرت موسی ایمان آورد. او پیوسته ایمان خود را پنهان می‌کرد ولی ایمان و عشق به خدا چیزی نیست که بتوان آن را همیشه کتمان کرد. هنگامی که فرعون از ایمان او با خبر شد، بارها او را نهی کرد و اصرار داشت که دست از دامن آئین موسی (علیه السلام) بردارد و خدای او را رها کند، ولی این زن با استقامت هرگز تسلیم خواسته فرعون نشد، سرانجام فرعون دستور داد که دست و پاهایش را با میخ‌ها بسته در زیر آفتاب سوزان قرار دهد در لحظات آخر عمر خود این دعا را خواند که «پروردگارا برای من خانه‌ای در بهشت در جوار خودت بنا کن.»

قرآن کریم در این باره می‌فرماید: «ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ آمَنُوا امْرَأَةً فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ»^۲

در این مناجات، عظمت روحی، مقام قرب و معنویت او به خوبی روشن می‌شود، زیرا خانه‌ی بهشتی را نیز برای نزد خدا بودن می‌طلبد.

۱. علویه، همایونی، زن مظهر خلافت الله، ص ۷۹.

۲. سوره تحریم (۶۶)، آیه ۱۱.

۴- مادر حضرت موسی (علیه السلام)

از دیگر زنانی که در قرآن کریم از آن‌ها به بزرگی یاد شده است، مادر حضرت موسی (علیه السلام) است. خداوند متعال آن هنگام که به آن مادر دستور داد تا کودکش را به دریا بیندازد، فرمود:

«وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُمِّ مُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا خِفَتْ عَلَيْهِ فَالْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ»؛ ما به مادر موسی الهام کردیم که او را شیر ده. پس هنگامی که بر او ترسیدی او را در دریای نیل بیفکن و مترس و غمگین مباش که ما او را به تو باز می‌گردانیم و او را از رسولان قرار می‌دهیم.

آری! زمانی که خواست خداوند بر این تعلق گرفت که موسی را به دریای نیل بیندازد، یک الهام الهی، قلب مادر موسی را روشن ساخت، الهامی که ظاهراً او را به کار خطرناکی دعوت می‌کند ولی با این حال از آن احساس آرامش می‌نماید و یک مأموریت الهی است که به هر حال باید انجام شود و تصمیم گرفت به این الهام، لباس عمل بپوشاند و نوزاد خویش موسی (علیه السلام) را به نیل بسپارد.

در این آیه‌ی شریفه خداوند به مادر حضرت موسی (علیه السلام) الهام می‌کند و این که خداوند سبحان او را مورد خطاب قرار داده، مقام شامخی است که به یک زن نمونه عرضه داشته است.

نتیجه گیری

می‌توان چنین نتیجه گرفت که در نظام فکری دین اسلام، زن جایگاهی رفیع و مسئولیت‌های بزرگی دارد که اگر در جایگاه اصلی خود که هم‌گام با ساختمان وجودی اوست، قرار گیرد، بسیاری از مشکلات خانواده و اجتماع حل می‌شود.

۱. سوره قصص (۲۸)، آیه ۷.

اما اگر از این جایگاه جدا شود، در قربان‌گاه شهوت‌پرستان بی‌درد، در پشت پرده‌های نفاق و در پوششی زیبا به نام آزادی، قربانی می‌شود. در این هنگام هرگز نباید از او پرورش انسان صالح انتظار داشت، چراکه فرزندان در رحم ناپاک و خوردن شیر آلوده و غذای حرام، متمایل به فضایل نمی‌شوند. در واقع، گوش ندادن به ندای فطرت، عقل، وجدان، قرآن، ارزش و مقام زن، این موجود الهی، متزلزل می‌شود و او را جایگاه الهی جدا می‌کند.

فهرست منابع

* قرآن کریم

- ۱- اخوی، رضا، دختر باید خانوم باشد، چاپ سوم، معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان اوقاف و امور خیریه، تابستان ۱۳۹۴.
- ۲- شفقت، محمدجعفر، ۱۰۰ توصیه از حضرت فاطمه زهرا(سلام الله علیها)، چاپ اول، مبین اندیشه، ۱۳۹۵ش.
- ۳- مطهری، مرتضی، مسأله حجاب، تهران، انتشارات صدرا، ۱۳۶۵ش.
- ۴- مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، ج ۱۴، چاپ ۲۹، تهران، دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۸۶ش
- ۵- طباطبائی، سیدمحمدحسین، المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۱۵، چاپ دوم، لبنان - بیروت، مؤسسه الأعلمی للمطبوعات، ۱۳۹۰ق
- ۶- ابن عاشور، تفسیر التحریر و التنویر، ج ۲،
- ۷- عاملی، حر، وسائل الشیعه، قم، مؤسسه آل البيت، ۱۴۰۹ق.
- ۸- الکلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، تهران، دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۷۵ش.
- ۹- مجلسی، محمدباقر، بحار الانوار، بیروت - لبنان، مؤسسه الوفاء، ۱۴۰۴ق.
- ۱۰- مجله‌ی پیام زن، تیر ۱۳۸۸، شماره ۲۰۸.
- ۱۱- سایت پژوهشکده باقرالعلوم(علیه السلام).
- ۱۲- سایت حوزه
- ۱۳- سایت راسخون
- ۱۴- سایت الشیعه
- ۱۵- سایت معارف قرآن (بخش قرآن تبیان)

۱۶- قرائتی، محسن، مطالب برنامه درس‌هایی از قرآن،